

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัญหา สาเหตุ ความไม่ต้องการบุตรของผู้ป่วยสุติกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร นี้ มีความมุ่งหมายที่จะค้นหาสาเหตุ ที่ทำให้เกิดปัญหาความไม่ต้องการบุตร ลักษณะทั่วไปทางประชากรของผู้ป่วยสุติกรรมที่ประสบปัญหานี้ เพื่อหาแนวทางในการวางแผนป้องกันมิให้เกิดปัญหาในอนาคต ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางแก่นักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์สำหรับใช้พิจารณาจัดบริการทางงานสังคมสงเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การศึกษาได้ใช้วิธีการสอบถาม โดยมีแบบสัมภาษณ์ผู้ป่วยสุติกรรมทุกรายที่มาแจ้งความประสงค์ขอแผนกสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาลราชวิถีว่าไม่ต้องการบุตร ในช่วงวันที่ 15 มกราคม 2526 ถึงวันที่ 15 มีนาคม 2526 โดยผู้ป่วยสุติกรรมที่ศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 38 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหา สาเหตุ ที่ทำให้ผู้ป่วยสุติกรรมเกิดความไม่ต้องการบุตรนั้น ส่วนใหญ่เนื่องจากประสบปัญหาความยากจน และปัญหาความแตกร้างในครอบครัวเป็นประการสำคัญ เช่น การมีรายได้น้อย การขาดแคลนที่อยู่อาศัย ความไม่พร้อมที่จะมีบุตร หรือ มีบุตรขณะที่หย่าร้างกับสามี การขาดปัจจัยสนับสนุนช่วยเหลือ เนื่องจากสามีหรือภรรยาไม่รวมรั้งรับผิดชอบการมีบุตร

เมื่อศึกษาถึงลักษณะทั่ว ๆ ไปทางประชากรของผู้ป่วยสุติกรรมที่ประสบปัญหาความไม่ต้องการบุตร พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี นับถือศาสนาพุทธ มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยสุติกรรมที่ศึกษานับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง และมีรายได้น้อยกว่า 1,500 บาทต่อเดือน พบมากกว่าครึ่งหนึ่งนอกจากนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มิถุนิดำเนาอยู่ต่างจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาถึงเหตุผลของการย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยสุติกรรมมาอยู่กรุงเทพฯ เพื่อหางานทำ การดำเนินชีวิตใน

กรุงเทพมหานครนี้ ผู้ป่วยสุติกรรมที่ไม่ต้องการบุตรเกือบจะทั้งหมดไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มักจะเป็นผู้ที่ต้องขออาศัยพึ่งพิงอยู่กับผู้อื่น เช่น นายจ้าง หรือเช่าอาศัยตามหอพัก ห้องเช่า เป็นต้น เมื่อศึกษาการเริ่มต้นชีวิตครอบครัว เช่น การสมรสพบว่าผู้ป่วยสุติกรรมที่ไม่ต้องการบุตรส่วนใหญ่ ไม่มีการจดทะเบียนสมรสให้ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งเกือบทุกรายให้เหตุผลของการสมรสครั้งนี้ว่ารักชอบกันเอง แต่อย่างไรก็ตามภายหลังจากการสมรสแล้ว ปรากฏว่าครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยสุติกรรม แยกทาง หรือ หย่าร้างกับสามี และมีช่วงชีวิตครอบครัวก่อนการหย่าร้างเพียงช่วงระยะเวลาอันสั้น 1 - 2 ปี เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยสุติกรรมที่แสดงความประสงค์ว่าไม่ต้องการบุตรเป็นการตั้งครรถ์ครั้งแรกทั้งนั้น และพบว่าผู้ป่วยสุติกรรมนี้เกือบทั้งหมดไม่มีการป้องกันการตั้งครรถ์โดยการวางแผนครอบครัวเลย ทั้งที่ส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่งพอจะมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิด แต่ก็ไม่มีการนำไปปฏิบัติ โดยอ้างเหตุผลว่าไม่สามารถทำได้สม่ำเสมอ หรือกลัวอันตรายเป็นต้น

ผลจากการศึกษาให้ภาพสะท้อนว่า ผู้ป่วยสุติกรรมที่ไม่ต้องการบุตรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ขาดความมั่นคงอย่างมากทั้งในด้าน เศรษฐกิจ ครอบครัว สังคม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดความไม่ต้องการบุตรครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ตาม เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยสุติกรรมที่ไม่ต้องการบุตรนี้ยอมรับว่า ถ้ามีโอกาสได้รับความช่วยเหลือที่ตรงกับความต้องการของตนก็จะช่วยให้เกิดความพร้อมที่จะเลี้ยงบุตรได้ อาทิเช่น การมีงานทำมีรายได้ มีที่อยู่อาศัย และได้รับเงินช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูตามสมควรแล้วก็อาจจะเปลี่ยนใจยินยอมรับบุตรของตนไปเลี้ยงดูต่อไป

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า แนวทางหนึ่งที่จะสามารถนำมาวางแผนช่วยเหลือป้องกันปัญหานี้ได้ก็คือการมุ่งจัดให้มีบริการสวัสดิการครอบครัวและเด็ก โดยการดำเนินงานอย่างกว้างขวางมากขึ้นทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน